

Бундан ортиқ ютуқ бўлиши мумкинми? | Тазкия дарслари (290-дарс)

19:00 / 13.07.2024 3129

Ризо ҳақида келган оятлар ҳам шу маънони ифода этади ва бир неча йўналишларда бўлади.

Ҳар бир ишда Аллоҳ таолонинг розилигини иташ вожиб.

Аллоҳ таоло марҳамат қилиб айтади:

﴿يَا عِبَادِ رُءُوفٌ وَاللَّهُ اللَّهُ مَرْضَاتٍ آتَبَعَاءَ نَفْسُهُ يَشْرِي مِنَ النَّاسِ وَمِنْ

«Ва одамлар орасида Аллоҳнинг розилигини тилаб, жонини сотадиганлар бор. Ва Аллоҳ бандаларга ўта шафқатлидир» (Бақара сураси, 207-оят).

Бу ҳақиқий мухлис мўминнинг васфи. Унинг ягона мақсади – Аллоҳ таолонинг розилигини топиш. Бу йўлда у ҳамма нарсани сарфлашга, ҳатто жонини беришга ҳам тайёр. Фақат Аллоҳ таолонинг розилигини топса бўлди. Ушбу сифат эгаларидан бири Суҳайб Румий розияллоҳу анҳу бўлган.

Имом Фахриддин Розий ривоят қиладилар:

«Суҳайб Румий Мадинаи Мунавварага ҳижрат қилиб жўнаганида Қурайш мушрикларидан бир гуруҳи уни қайтармоқчи бўлиб ортидан борди. Шунда у уловидан тушиб, ўқдондаги ўқларни тизиб қўйиб, камонни қўлига олдида:

«Эй қурайш аҳли, менинг ичингизда энг мерганлардан бири эканимни яхши биласизлар-а?! Аллоҳга қасамки, ўқдондаги ўқ тугамагунча биттангиз ҳам менга яқинлаша олмайсиз! Сўнгра қиличим билан қўлимда қанчаси қолса, шунчаси билан чопаман. Кейин нимани истасангиз, қилаверасиз», деди.

«Сен бизнинг юртимизга келганингда ҳеч нарсанг йўқ гадо эдинг, ҳозир эса кўплаб мол-дунёга эга бўлдинг», дейишди.

«Молимнинг қаердалигини айтиб берсам, ўз йўлимда кетавераманми?» деди Суҳайб.

«Ҳа», дейишди.

У моли Макканинг қаерида эканини айтиб берди. Мадинага келиб, Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг ҳузурларига кирди. Набий алайҳиссаломтату вассалом уни кўришлари билан:

«Савдо фойда келтирди, эй Суҳайб! Савдо фойда келтирди, эй Суҳайб!» дедилар.

Бир оз туриб Аллоҳ «Ва одамлар орасида Аллоҳнинг розилигини тилаб, жонини сотадиганлари бор», деган ояти каримани нозил қилди».

Мусулмонларнинг аввалги авлодида шу оят васф қилган сифатга эга бўлган инсонлар жуда кўп етишиб чиқди. Шу боисдан улар қисқа муддат ичида дунёни адолатга тўлдирдилар.

Айни пайтда Аллоҳ таоло мунофиқ кимсаларнинг ҳолидан ҳам хабар беради:

«Сизларни рози қилиш учун сизларга Аллоҳнинг номи ила қасам ичарлар. Ҳолбуки, агар мўмин бўлсалар, рози қилмоқлари учун Аллоҳ ва Унинг Расули ҳақлироқдир» (Тавба сураси, 62-оят).

Мунофиқларнинг машҳур қабих сифатларидан бири – одамларни рози қилиш учун Аллоҳнинг номи ила қасам ичишларидир.

«Сизларни рози қилиш учун сизларга Аллоҳнинг номи ила қасам ичарлар».

Одатда мунофиқлар ҳар қандай шароитга тезда мослашиб, нима қилиб бўлса ҳам, вазиятдан қутулиб чиқишга уринадилар. Кишилардаги иймон ва диёнат туйғуларини қўзғатиб, уларни ишонтириб, вазиятдан қутулиш учун Аллоҳнинг номи билан қасам ҳам ичаверадилар. Мақсадлари – одамларни рози қилиш.

«Ҳолбуки, агар мўмин бўлсалар, рози қилмоқлари учун Аллоҳ ва Унинг Расули ҳақлироқдир».

Ҳа, агар улар ҳақиқий мўминлар бўлганларида, ҳар бир ишни Аллоҳнинг ва Пайғамбарнинг розилиги учун қилар эдилар.

2. Аллоҳ таолонинг Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ва мўминларни бу дунё ва охиратда рози қилиши.

Бу ҳақда Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

﴿الْعَظِيمُ الْفَوْزُ ذَلِكَ عَنْهُ وَرَضُوا عَنْهُمْ اللَّهُ رَضِيَ أَبْدَانُهَا خَلْدِينَ الْأَنْهَارِ تَحْتَهَا مِنْ بَحْرِ جَنَّةٍ لَهُمْ صِدْقُهُمُ الصَّالِحِينَ يَنْفَعُ يَوْمَ هَذَا اللَّهُ قَالَ﴾

«Аллоҳ: «Бу - ростгўйларга ростгўйликлари манфаат берадиган кун. Уларга остларидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор, уларда мангу қолувчидирлар. Аллоҳ улардан рози бўлди. Улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар. Ана ўша буюк ютуқдир», деди» (Моида сураси, 119-оят).

Оятдаги «ростгўйлар»дан мурод иймони содиқлардир. «Кун»дан мурод эса қиёмат кунидир.

«Бу - ростгўйларга ростгўйликлари манфаат берадиган кун».

Аллоҳ таолонинг таъкидлашича, қиёмат кунида иймонлиларга иймонлари манфаат беради. Мазкур манфаат қуйидаги шаклда зоҳир бўлади.

«Уларга остларидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор, уларда мангу қолувчидирлар».

Яъни қиёмат куни иймонлиларга дарахтлари остидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор. Улар мазкур жаннатларда абадий қолурлар.

«Аллоҳ улардан рози бўлди. Улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар. Ана ўша буюк ютуқдир», деди».

Бундай бўлишида ҳеч шубҳа йўқ.

Чунки Ҳақ субҳанаҳу ва таолонинг Ўзи шундай бўлишини ваъда қилмоқда:

خَلَّيْنَا الْأَنْهَارَ تَحْتَهَا تَجْرِي جَنَّاتٍ لَهُمْ وَأَعْدَعْنَا لَهُمْ رِزْقًا وَرَضُوا عَنْهُمْ اللَّهُ رَضِيَ بِإِحْسَانٍ اتَّبَعُوهُمْ وَالَّذِينَ وَالْأَنْصَارِ الْمُهَاجِرِينَ مِنَ الْأَوْلَادِ وَالسَّابِقُونَ

﴿الْعَظِيمُ الْقَوْرُ ذَلِكَ أَبَدًا فِيهَا﴾

«Биринчи пешқадам муҳожирлар ва ансорийлар ва уларга яхшилик билан эргашганлар - Аллоҳ улардан рози бўлди, улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар. Уларга остларида анҳорлар оқиб турган жаннатларни, уларни у ерларда абадий - мангу қолувчи қилиб тайёрлаб қўйди. Ана ўша буюк ютуқдир» (Тавба сураси, 100-оят).

Бу ояти каримада васф қилинмиш пешқадам муҳожир ва ансорийлардан кейин иймон келтириб, худди пешқадам мусулмонлар каби ихлосли, ибодатли ва тақводор бўла олган мусулмонларнинг барчасидан:

«Аллоҳ улардан рози бўлди, улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар».

Банда эришиши мумкин бўлган энг юқори мартаба Аллоҳ таолонинг розилигидир. Зотан, ҳар бир банданинг олий мақсади ҳам шу. Банданинг Аллоҳ таолодан розилиги Унинг қадарига ишониш, қазосидан яхшилик кутиш, неъматларига шукр қилиш, бало-офатларига сабр этишдир.

Аллоҳ таоло улардан рози эканидан:

«Уларга остларида анҳорлар оқиб турган жаннатларни, уларни у ерларда абадий - мангу қолувчи қилиб тайёрлаб қўйди».

Улар мазкур жаннатга вақтинчаликка кирмайдилар. Балки уларда абадий қоладилар.

Аллоҳ таоло улардан рози бўлмаганида, уларни бундай икромга сазовор қилмас эди.

«Ана ўша буюк ютуқдир».

Бундан ортиқ ютуқ бўлиши мумкинми?

«Рухий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.